

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 16/01007-10

Vår dato: 30.06.2016

Innspill til stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning

Høgskolen i Bergen takker for muligheten til å komme med innspill til stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning. HiB stiller seg svært positiv til at det kommer en egen stortingsmelding med kvalitet i høyere utdanning som hovedfokus. Innspillet tar utgangspunkt i HiB strategi; Samspel i kunnskapsfronten, strategi for Høgskolen i Bergen 2016-2020

<http://www.hib.no/om-hogskolen/sentrale-dokument/strategiar-og-planar/strategi-20162020/>

Innspillet har vært drøftet i ulike fora i høgskolen og behandlet i høgskolestyret. I arbeidet med innspillet har vi sett at temaet skaper engasjement og kreativitet hos tilsatte og studenter. Vi håper derfor at stortingsmeldingen vil gi rom for det samme. Det er viktig at den gir inspirasjon til å utvikle, drive og gjennomføre kvalitativt gode utdanningstilbud.

I det følgende besvares og kommenteres de 10 spørsmålene til institusjonene.

Spørsmål 1.

Hva ser dere som de viktigste utfordringene i styrets arbeid for å fremme høyere kvalitet i utdanningen? I teksten over har jeg trukket frem fem faktorer jeg mener er avgjørende for god utdanningskvalitet. Er dere enige i at dette er sentrale faktorer, og hvorfor/hvorfor ikke? Er det noe vesentlig dere mener mangler i listen?

Høgskolen i Bergen er enig i at dette er sentrale faktorer. Utdanningskvalitet er imidlertid et bredt begrep som det kan være vanskelig å definere. En av årsakene til dette kan være at studentenes opplevde utdanningskvalitet avhenger av mange ulike faktorer. Videre er vi opptatt av at når en skal beskrive høy kvalitet og i neste omgang vurdere om kvaliteten er god, må det i særlig grad legges vekt på de trekkene ved kvalitet som ikke er kvantifiserbare. Dagens indikatorer på kvalitet er ikke tilstrekkelige eller gode nok for å beskrive bredden i kvaliteten utdanningen.

Under kommenteres de fem punktene, og behov for nye punkt.

1. Vi må ha høye ambisjoner på studentenes vegne.

Vi er enige i at vi skal møte studentene med høye forventninger og ambisjoner. Dette er absolutt en viktig forutsetning, men vel så viktig er det at utdanningsinstitusjonene møter studentenes forventninger og ambisjoner. Norsk høyere utdanning skal være preget av faglig sterke, inkluderende og engasjerende fagmiljø, hvor studentene blir sett på som en ressurs i faglig utvikling og miljøbygging.

2. Vi må tilby aktiviserende og varierte læringsformer.

Læringsutbytte, arbeidsformer og vurderingsformer er tett knyttet sammen. Aktiviserende og varierte læringsformer må rettes mot hele denne kjeden. Vi er enig i at å legge til rette for FoU-basert utdanning gir mulighet for innsikt i innovasjon og tverrfaglig løsning av reelle problemer i praksis.

3. Vi må skape en kvalitetskultur og en tydelig utdanningsledelse.

Vi er enige i at utdanningsledelse er sentralt. Utdanningsledelse utøves av mange, og i ulike roller. Det er viktig at denne type ansvar er meritterende, enten det handler om å koordinere et utdanningsprogram eller hele stillinger – det å påta seg slikt ansvar må oppleves som karrierefremmende.

4. Vi må integrere studentene i det akademiske fellesskapet.

Dette ser vi som særdeles viktig for å lykkes med å gi utdanning av høy kvalitet. Vi mener det henger tett sammen med kravet til at høyere utdanning skal være forskningsbasert.

Høgskolen i Bergen har nettopp sett på hvordan en kan få til bedre kobling mellom forskning og utdanning, der det å gi studentene kunnskap om det FoU-arbeidet som foregår ved institusjonen og i større grad la studenter delta i FoU-arbeid blir løftet fram. Dette er også skrevet inn i høgskolens strategi.

5. Vi må sikre samspill med arbeidslivet.

God kobling til arbeidslivet og dannelsesoppdraget er viktige faktorer for å lykkes med høyere utdanning. Det er videre viktig at meldinga løfter fram innovasjon og entreprenørskap i denne sammenhengen – og at dette får en omtale som synliggjør aktualitet for alle fag og utdanningsområder.

Høgskolen i Bergen mener det bør være med en sjettede faktor i oversikten.

6. Vi må legge til rette for et stimulerende og aktivt læringsmiljø.

At studentene trives i sin studietid er avgjørende for at de lykkes. Mye aktivitet drives av studentenes egne organer, men det er viktig at institusjonene legger til rette for dette. God fysisk og psykisk helse er en grunnleggende forutsetning for å kunne gjennomføre høyere utdanning. Det må derfor være et delt ansvar mellom Studentsamskipnadene, kommune og stat at det eksisterer gode lavterskeltilbud for studenter. Disse tilbudene må ha kort ventetid og priser som er tilpasset studentøkonomien. Under dette punktet hører også rammefaktorer for studentlivet med. Studiestøtte som sikrer at studentene kan studere mest mulig på heltid og tilgang på gode studentboliger er sentralt.

Spørsmål 2.

Hvordan følger styret opp at fagmiljøene har høye ambisjoner på studentenes vegne, jf. også mangfoldet i studentpopulasjonen? Hvordan følges studieprogrammer og fagområder med dårlige resultater opp fra styrets og ledelsens side?

Styret ved HiB blir hvert år orientert om resultatene av studiebarometeret og om hvordan dette følges opp – sentralt, i avdelingene og i studieprogrammene.

Styret møter hvert studieår avdelingene og Studentparlamentet, og får slik informasjon om virksomheten og har mulighet til å stille spørsmål. Det praktiseres også styringsdialogmøter mellom høgskoleledelsen og avdelingsledelsene og mellom avdelingsledelse og instituttleidelse.

Styret behandler selv søknader om oppretting av studier utover 15 studiepoeng og studier som skal sendes til NOKUT for akkreditering. Dette gir innsikt i kravene som stilles i studiene og kunnskap om kompetanse og FOU-aktivitet på de aktuelle områdene.

Sak om studieportefølge behandles med jevne mellomrom i styret. Grunnlaget for god utdanningskvalitet står sentralt i denne type saker.

Gjennom kvalitetssystemet får ledelsen informasjon om situasjonen i studieprogram og fagområder. Fagutvalgene som er satt sammen av studenter, tilsatte og i noen utvalg også representanter fra praksisfeltet er sentrale i kvalitetsarbeidet. Høgskolens strategi fastslår at studentevaluering skal nyttes i kvalitetsarbeidet.

Studenter som starter utdanninger hos oss, kan se for seg ulike karriereveier. Høgskolen har tilbud om masterutdanninger som bygger på de fleste av våre bachelorutdanninger, og har etablert en ph.d.grad og har tre andre under arbeid. Vi ser at det er aktuelt å legge til rette for «forskerlinjer» også i våre utdanningsløp, der studenter som har planer om en forskerkarriere innfor våre fagfelt får stimulans og utfordringer til dette. Samtidig må ikke dette gå på bekostning av kvalitet og verdi ved bachelorutdanningene, de korte utdanningsløpene må være av høy kvalitet og kunne stå på egne ben.

Studentmassen består av mennesker med ulik bakgrunn og ulike forutsetninger. Dette skaper ulike utfordringer for fysisk, psykisk, sosial og pedagogisk tilrettelegging i høyere utdanning, og det er kanskje viktigere enn noen gang at universell utforming legges til grunn i all høyere utdanningsvirksomhet. HiB har fokus på tilrettelegging for studenter med særlige behov. Det er tilsatt en rådgiver som har ansvar knyttet til læringsmiljøutvalget og for tilrettelegging av læringsmiljø for studenter med særlige behov.

Spørsmål 3.

Hva er det viktigste deres institusjon kan gjøre på egenhånd og i samarbeid med andre, for å styrke utdanningen? Hvordan kan dere fremme kvalitet gjennom tettere allianser med utenlandske miljøer og integrere utdanning bedre i det internasjonale samarbeidet?

Høgskolens visjon: «Profesjonskompetanse gjennom samspel i kunnskapsfronten», signaliserer at vi vil ligge i front på våre områder, dette skjer gjennom samspill internt i høgskolen og med relevante aktører rundt oss, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Som kjent skal HiB fusjonere med Høgskolen i Sogn og Fjordane og Høgskolen Stord/Haugesund, målet med en slik fusjon er at den på sikt vil bidra til å utvikle og styrke kvaliteten i utdanning og forskning, spesielt på vår del av Vestlandet.

HiB har et godt samarbeid med andre UH-institusjoner i Bergen blant annet gjennom Utdanning i Bergen. Og vi er videre medlem i UH-Nett Vest sammen med UIS, HSH, UiB,

HiSF og HIVO og bidrar slik til samarbeid om utdanning, forskning og innovasjon på hele Vestlandet.

Høgskolen deltar aktivt i utvikling av kunnskaps- og næringslivsklynger i Bergen. Eksempler her er helseklynge og teknologiklynge, begge i samarbeid med UiB, næringslivsaktører, helseforetak og Bergen kommune.

I strategien sier vi at for å utdanne kandidater med profesjons- og endringskompetanse skal vi bl.a.:

Legge til rette for at flere studenter deltar i FoU-arbeid, satse på studentaktive, digitale, innovative og varierte arbeids og vurderingsformer, styrke veilederkompetansen i alle deler av utdanningene og gi undervisning på tvers av utdanninger og fag og drive tverrprofesjonell samarbeidslæring.

Høgskolen har en ambisjon om å bli et universitet med en sterk profesjons- og arbeidslivsprofil, dette innebærer bl.a. at vårt FoU- og innovasjonsarbeid utvikler utdanningene og profesjonene vi utdanner for.

I mange av våre studier er praksis og samarbeid med praksisfeltet sentralt, se spørsmål 4.

Internasjonalisering.

Vi befinner oss i et stadig mer globalisert samfunn, og det internasjonale perspektivet i norsk høyere utdanning blir stadig viktigere. Utdanningsinstitusjonene må i større grad enn i dag utdanne kandidater til et globalisert arbeidsmarked, og studentene skal sitte igjen med de nødvendige verktøyene for å kunne tre inn i et slikt yrkesliv. Dette kan for eksempel imøtekommes ved å tilby flere grader og emner på engelsk eller andre relevante språk, og ved å opprette fellesgrader med internasjonale partnere.

HiB må søke å øke utvekslingstilbudet både i bachelor-, master- og ph.d.-studiene. Dette gjelder både inn- og utreisende studenter. Høgskolen må tilby flere emner på engelsk og legge til rette for praksisutveksling. Høgskolen bør jevnlig gjennomgå sine avtaler med internasjonale partnere og delta i internasjonale nettverk.

Det må også i større grad inngås overordnede strategiske partnerskap. Vår avdeling for helse og sosialfag har en slik strategisk avtale med et av USAs 10 beste universiteter; Duke University, Durham. Dette har gitt positive resultater både når det gjelder student- og lærerutveksling, FOU-aktivitet, sommerskole og kurs og konferanser.

Vi har erfart at det er vanskelig å rekruttere studenter inn, noe som delvis skyldes rammefaktorer som høgskolen ikke er herre over. En mulig løsning kan være å tilby emner sammen med utenlandske partnere. Ved slike samarbeid kan en øke kvaliteten på undervisningen og språkkunnskapene. Dette kan vi også oppnå ved å knytte til oss tilsatte ved samarbeidsinstitusjoner i toer-stillinger, og at våre tilsatte har tilsvarende engasjement ute.

Å arbeide for en tett kobling mellom forskning og utdanning er viktig også i internasjonaliseringsarbeidet. En bør i større grad dra nytte av våre forskeres deltagelse i internasjonale forskningsnettverk også når det gjelder studentutveksling. Internasjonalisering skal også prege utdanningen for de studenter som ikke har et utvekslingsopphold, det er derfor viktig å ta i bruk den erfaringen de ansatte og studenter har på området i utdanningene som foregår her hjemme.

Spørsmål 4.

Hva er deres viktigste strategiske grep for å sikre god relevans og en fremtidsrettet høyere utdanning som forbereder studentene på et arbeidsliv i kontinuerlig omstilling?

Høyere utdanning skal ikke kun gi opplæring i ferdigheter, men også være en arena hvor kritisk tenking basert på vitenskapelige metoder bidrar til samfunnsutviklingen. Høyere utdanning skal svare på de behovene samfunnet til enhver tid har, ved å levere kvalifiserte kandidater til arbeidslivet og tilby ny kunnskap gjennom forsknings- og utviklingsarbeid. Det er derfor nødvendig at samarbeidet med samfunns- og næringslivet opprettholdes og videreutvikles.

I strategien sier vi at vi danner og utdanner høyt kvalifiserte, reflekterte og etiske bevisste profesjonsutøvere, som arbeider kunnskapsbasert. De får innsikt i og kunnskap om FoU-arbeid og videreutvikler denne kompetansen etter fullført utdanning. Det betyr at studentene lærer å lære og slik utvikler endringskompetanse.

Høgskolen vektlegger å ha godt og nært samarbeid med samfunns- og næringsliv. Dette skjer på mange arenaer, bl.a. gjennom RSA, eksterne medlemmer i avdelingsråd og fagutvalg og organiserte møtepunkter mellom praksisfelt og høgskole.

Tydelige avtaler med praksisfeltet innenfor både helse- og sosialfag og lærerutdanning, bidrar til å sikre praksisundervisningen og relevans i utdanningene. Avdeling for lærerutdanning forhandler nå med Bergen kommune om en partnerskapsavtale mellom grunnskoler i Bergen og lærerutdanningen ved HiB. Også for utdanninger der det ikke er obligatorisk praksis er det et nært samarbeid med arbeidslivet, og mange studenter skriver sine bachelor- og masteroppgaver i tilknytning til samfunns- og næringsliv. Avdeling for ingeniør- og økonomifag planlegger en pilot med obligatorisk praksis for dataingeniører fra 2017. I strategien er det trukket fram at det skal legges bedre til rette for II-stillinger både for våre tilsatte i praksisfeltet/næringslivet og tilsatte fra praksisfeltet/næringslivet ved høgskolen.

En av de faglige profilene til HiB er innovasjon og entreprenørskap. I strategien er dette bl.a. konkretisert ved at det skal undervises i innovasjon og entreprenørskap i alle utdanninger, at høgskolen skal delta i studentinkubatorer som er aktuelle for studenter fra flere utdanninger og at vi skal drive praksisnært FoU-arbeid som bidrar til utvikling av tjenester og produkter.

Spørsmål 5.

Hva er deres viktigste tiltak for å øke gjennomføring og redusere frafallet i høyere utdanning, tatt i betraktning en stadig mer sammensatt studentgruppe?

Frafallsproblematikken i sektoren må sees i sammenheng med flere faktorer. Trivsel er en viktig faktor for at studenter lykkes i sin utdanning. For at studentene skal ønske å fullføre studieløpet må utdanningsinstitusjonene utfordre studentene faglig, legge til rette for trivsel og oppfølging gjennom studiet.

Forventninger til studiet må stemme overens med den reelle studiehverdagen. Vi må fra første dag tydeliggjøre for studentene hvilke krav og forventninger som stilles til dem. De må også få informasjon om hvor de kan finne hjelp dersom de har problemer med å mestre studiet.

Dette gjør HiB gjennom oppstartsdager for nye studenter, der fokuset rettes mot kunnskap om studieprogrammet en er student på, høgskolen og profesjonen en utdannes til.

Vi er oppmerksom på at frafallet er størst første semester/første år. Utfordringen er uavhengig av studentenes bakgrunn, men å sørge for god gruppetilhørighet, god informasjon, kalibrering av forventninger, dialog mellom student og lærer, samt medvirkning i studiet er viktig. De strukturelle rammene, som studiefinansiering og bostedsløsninger for heltidsstudenten må bedres.

Styret behandlet høsten 2015 en rapport om rekruttering og gjennomstrømming ved HiB. I denne rapporten pekes det på at det er viktig å rekruttere «de rette» studentene, i dette legger vi at det gis så god informasjon som mulig slik at studenter kan søke en utdanning på best mulig grunnlag, og at dette i neste omgang reduserer frafall. Rapporten foreslår mange tiltak for å bedre gjennomstrømming, både generelle tiltak og mer programvise.

Her nevner vi bl.a.:

Tett oppfølging av studenter i 1. studieår: godt mottaksapparat ved studiestart – både blant studenter, faglig og administrativt ansatte. Tilbud om utdanningssamtale i løpet av første studieår, mentorordning der viderekomne studenter er mentorer.

Minoritetsspråklige studenter: Bidra til å skape nettverk med etnisk norske studenter, kontaktpersonordning ved hver avdeling.

Studieprogram med skjev kjønnsbalanse: Sørge for at det er flere av samme kjønn i klasser og grupper, selv om det kan få som konsekvens at andre grupper bare har et kjønn representert.

Studieprogram med særlig stort frafall: Kan være aktuelt å gjøre ytterligere undersøkelser for å finne grunner til frafall.

I tillegg ønsker vi å legge til rette for kompetansehevingstiltak for faglige og administrativt ansatte innenfor temaet.

Høgskolen i Bergen har vært med i et pilotprosjekt knyttet til utvikling av et *kompetansenettverk for studenters suksess i høyere utdanning*. Målet nå er å ta prosjektet videre og få etablert et nasjonalt og permanent nettverk. Nettverket skal bidra til at universiteter og høgskoler kan drive et systematisk arbeid for å sikre at flere studenter fullfører sin utdanning og oppnår sin grad. Tiltak overfor førsteårsstudenter står sentralt i arbeidet.

Høgskolen opplever økende variasjon i studentgruppen som konsekvens av at en mye større andel av ungdomskullene tar høyere utdanning enn tidligere. I tillegg kommer et mer flerkulturelt samfunn, flyktningeproblematikk og arbeidsledighet. Samtidig er det slik at flere av våre utdanninger burde hatt større mangfold når det gjelder kulturell bakgrunn, og den nevnte rapporten foreslår også tiltak for å oppnå dette.

Spørsmål 6.

Hvilke tiltak bruker institusjonen for å styrke undervisningskompetansen til deres ansatte? Hvordan kan utdanning vektlegges tydeligere ved rekruttering og i meritteringen av fagpersonalet?

Det er krav om pedagogisk kompetanse for å bli tilsatt i fast faglig stilling ved HiB, de som ikke har dette må ta kurs i høgskolepedagogikk i løpet av de to første årene av tilsettingsperioden. I økende grad tas også prøveforelesning i bruk i tilsettingsprosessen.

Høgskolen har tilbud om et kurs i høgskolepedagogikk med omfang på 15 studiepoeng. Det tilbys også mer spissede påbyggingskurs der kursinnhold knyttes til pedagogisk utviklingsarbeid. Det gis systematisk opplæring i e-læringsvektøy og det er etablert fora for å dele erfaringer med digitalisering av utdanning.

Høgskolens senter for nye medier har i sitt mandat et ansvar for å være pådriver og koordinere høgskolens arbeid med e-læring. Det vil bl.a. bli utarbeidet en oversikt over hva som er basiskompetanse innenfor dette området. Digitalisering av utdanning og vurdering skal være en av flere arbeidsformer, det er derfor viktig at dette er tema for faglig diskusjon og FoU-arbeid. Målsettingen må være å øke kvaliteten, forenkle arbeidsprosesser og gjøre utdanning mer tilgjengelig.

I strategien er et av tiltakene å styrke veilederkompetansen i alle deler av utdanningene. Avdeling for lærerutdanning starter nest studieår kompetanseutviklingstiltak innenfor tekstveiledning, praksis-/profesjonsveiledning og kollegaveiledning for grupper av personalet.

Høgskolen tilbyr førstelektorprogram, og gir stipend for professor- og dosentkvalifisering.

Høgskolen har arrangert egne kurs i utdanningsledelse og forskningsledelse. Høgskolen ønsker i større grad at høgskolepedagogikk blir et område for FoU-arbeid ved HiB, og vil i nær framtid se på hvordan dette arbeidet skal forankres i institusjonen.

Spørsmål 7.

Jeg ber om eksempler på utdanningstilbud eller utdanningsopplegg med særlig god kvalitet eller gode resultater (faglig innhold, organisering, tverrfaglighet, innovasjon evaluering/vurdering etc.), med en kort begrunnelse for hvorfor nettopp dette er et godt eksempel. Jeg setter også pris på eksempler på studietilbud hvor det ble avdekket sviktende kvalitet, men hvor man har lyktes med å løfte kvaliteten.

HiB presenterer her tre eksempler:

Masterprogram i programvareutvikling som er et samarbeid mellom HiB og UiB. Dette programmet var det høyest rangerte masterprogrammet blant alle mastere innen naturvitenskapelige og tekniske fag i Studiebarometeret 2014. Det fikk en score på 4,4 av 5 som et gjennomsnitt av barometerets åtte hovedindikatorer. Også i 2015 fikk dette programmet god evaluering.

Programmet scoret bl.a. høyt på indikatorene medvirkning og engasjement. Dette begrunnes bl.a. med at det er nær kontakt mellom de vitenskapelig ansatte og studentene, der det også legges til rette for sosiale møtepunkt.

Videre fremheves samarbeidet mellom de to institusjonene som verdifullt, institusjonene har en noe ulik profil, som samlet gir en merverdi – UiBs forskning på grunnleggende teoretiske problemstillinger og HiBs praktiske tilnærming og nære kontakt med industrien, slik får studentene stor bredde i valg av problemstillinger.

Videre holdes det fram at det vitenskapelige personalet ser på undervisning som en viktig og interessant del av sitt virke.

Vi viser til artikkel om programmet i Tekna-magasinet 3-2015 <http://viewer.zmags.com/publication/434ca26c#/434ca26c/1>

Skrivesenteret, et samarbeidsprosjekt mellom biblioteket og Avdeling for lærerutdanning, er et faglig ressurscenter som tilbyr skriveverksteder og individuell skriveveiledning til studenter ved lærerutdanningen. Målsettingen er å gi studentene god innsikt i skriveprosesser spesielt og skrivemetodikk generelt, og gi hjelp og støtte til ulike deler i skrive- og søkeprosessen som

studentene skal mestre. Senteret har denne våren fått god tilbakemelding for sin aktivitet fra studenter som har skrevet bacheloroppgave og deres faglærere.

Biblioteket har i tillegg integrerte undervisningstilbud innen informasjonskompetanse og akademisk skriving, samt veilednings- og kurstilbud som f. eks EndNote-kurs, Søkeakutten (drop-in veiledning for helsefagstudenter) og Lån en bibliotekar (avtalt veiledning).

Health promotion and preventive work.

“Health promotion and preventive work” er internasjonaliseringsemnet i bachelorprogrammet i fysioterapi ved HiB. Emnet fokuserer på mennesket, miljø og samspillet mellom individ og omgivelser og dets betydning for helse. Dette er en 3 mnd. modul på 15 stp. hvor studentene arbeider prosjekt- og gruppebasert. De internasjonale studentene integreres i hver sine grupper, og all undervisning, veiledning og vurdering er på engelsk.

Prosjektene er real life prosjekter innmeldt fra ulike samarbeidende instanser; for eksempel opplæringskontoret for lærlinger, bedriftshelsetjenester, kommunale prosjekter innen rusomsorg, skoler og barnehager, omsorgsinstitusjoner, frisklivssentraler, frivillighetssentraler osv. Studentene arbeider med 3 prosjekter i løpet av perioden, hvor fokus er knyttet til å identifisere målgruppers behov og målsettinger, og sammen med dem bruke motivasjon og atferdsendring som grunnlag for å bedre samspillet mellom individ/gruppe og miljø.

Utviklingen de siste 10 årene har vært å knytte prosjektene tettere til samfunnets behov og dagsaktuelle problemstillinger. Ved å legge større fokus på integrering av innkommende studenter i gruppene får en et mer internasjonalt perspektiv på gjennomføring og resultater.

Eksamensseminaret er presentasjoner som har elementer av fagformidling som ved internasjonale seminarer og kongresser med utvikling av poster- og korte plattformpresentasjoner med avsatt tid til oppfølgende spørsmål.

Spørsmål 8.

Hva mener dere er de viktigste utfordringene nasjonalt for å løfte kvaliteten i norsk høyere utdanning?

Vi mener det er behov for bedre samhandling mellom videregående skole og høyere utdanning for å legge til rette for god overgang fra elev til student. Det er en fare for at en sitter med foreldet kunnskap om hverandre på de to nivåene og dermed ikke bidrar positivt i denne overgangen.

NOKUT har en rolle som akkrediterings- og tilsynsorgan. Vi ønsker at NOKUT i større grad må ha en aktiv rolle i å være en samtalepartner og stimulere institusjonene til å øke kvaliteten i utdanningene.

Institusjonene styres i stor grad gjennom kandidatmåltall ved mange av utdanningene. Vi ser at det nasjonalt er behov for å sikre et visst antall av kandidater i samfunnsviktige profesjoner, vi vil likevel peke på at det er svært viktig at disse tallene er godt gjennomtenkt og vurderes jevnlig. Det er også behov for godt samarbeid mellom departementene på dette området, særlig gjelder det utdanninger med praksis på et annet departements ansvarsområde enn KD.

De ulike institusjonene må få en likere finansiering av forskningen, vi blir målt på de samme indikatorene. En bedre forskningsfinansiering ved høgskolene gir bedre mulighet for å drive forskningsbasert utdanning, internasjonalisering og inkludere studentene i det akademiske fellesskapet.

Spørsmål 9.

Har dere synspunkter på hvordan departementets styring og virkemidler kan utvikles for å stimulere til kvalitet?

Oppretting av «Senter for fremragende utdanning» er et godt virkemiddel for utvikling av kvalitet i utdanning. Vurderingskriteriene for å få slik status bør imidlertid i større grad knyttes til kvalitet i utdanning enn slik det synes å være i dag, hvor det legges stor vekt på forskningsresultater.

Høgskolen i Bergen er en stor profesjonsutdanningsinstitusjon, og det meste av vårt FoU-arbeid er profesjonsutviklende. Vi mener det bør opprettes et forskningsprogram for profesjonsforskning og forskning på høyere utdanning. Det vil bidra både til utvikling av profesjonsfagene og til utvikling av feltet vi utdanner for.

Spørsmål 10.

Ser dere behov for justeringer i nasjonale rammevilkår, lover eller forskrifter for å legge bedre til rette for kvalitetsutvikling i høyere utdanning, og i så fall hvilke?

Svært mange av Høgskolens utdanninger er rammeplanstyrte, med lite lokalt spillerom. Dette kan hindre kvalitetsutvikling, og relevans. I den grad utdanninger skal være rammeplanstyrte bør dette være på overordnet nivå. De må den være så fleksibel at en kan utvikle lokale varianter, og opprette hovedprofil og støtteprofil hvor en har en kjerne og noe valgfritt i studieplaner/programplaner. Dette kan gi fleksibilitet og møte krav om relevans til arbeidslivet.

På videreutdannings- og masternivå bør det ikke være rammeplaner.

Det bør være mulig å få til gode ordninger for praksis i utdanninger der en ikke har det i dag, enten som et eget emne innfor dagens rammer, eller som et lønnet praksisår med samlet utvidet studietid. Fra utdanninger med obligatorisk praksis vet vi at dette krever ekstra ressurser til organisering.

UHR presenterte i februar i 2016 en rapport fra Praksisprosjektet; Kvalitet i praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning. Det er viktig at prosjektets forslag blir fulgt opp i kvalitetsmeldingen. HiB vil særlig peke på ulikhetene som finnes mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten når det gjelder finansiering og lovfesting av praksisstudier. Spesialisthelsetjenesten har finansiering av praksisundervisning og er lovmessig forpliktet til å ta imot studenter i praksis, mens kommunene ikke har finansiering og heller ikke slik lovmessig plikt. Alle sentrale føringer peker samtidig på viktigheten av at helse- og sosialfagsstudenter har en økende andel av sin praksisundervisning i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Det er videre et behov for en avklaring av forholdet mellom nasjonale forskrifter/rammeplaner og EU-direktiv, dette gjelder særlig for helsefagutdanning.

Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger bør i enda større grad synliggjøre viktigheten av god undervisnings- og formidlingskompetanse for alle stillingskategorier. Det bør vurderes om en det skal stilles krav om å fremlegge en pedagogisk mappe ved vurdering for alle stillinger.

Det bør legges til rette for at det er enkelt å ha delte stillinger, to arbeidsgivere. Delte stillinger mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner og yrkesfeltet; nærings- og samfunnsliv vil bidra til bedre kommunikasjon mellom dem og slik bidra til å sikre relevans og kvalitet i høyere utdanning.

HiB har videre et ønske om at det kommer en egen «Læringsmiljølov», som ivaretar studentenes arbeidsmiljø slik arbeidsmiljøloven gjør for arbeidstakere.

Høgskolen i Bergen takker igjen for muligheten til å komme med innspill til stortingsmeldingen. Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med meldingen. Dersom det skulle være behov for utdypning på noen områder, er vi selvfølgelig tilgjengelig for det.

Med hilsen

Björg Kristin Selvik
prorektor

Sonja Irene Dyrkorn
høgskoledirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.